

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

ODLUKA

O DOPUŠTENOSTI

zahtjeva br. 39867/07
Vjekoslav i Jelka TOMAŠIĆ
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući 19. studenoga 2009. godine u vijeću u sastavu:

g. Christos Rozakis, *predsjednik*,
gđa Elisabeth Steiner,
g. Khanlar Hajiyev,
g. Dean Spielmann,
g. Sverre Erik Jebens,
g. Giorgio Malinverni,
g. George Nicolaou, *suci*,

i g. Søren Nielsen, *tajnik odjela*,

uzimajući u obzir naprijed navedeni zahtjev podnesen 8. kolovoza 2007. godine,

uzimajući u obzir očitovanje koje je podnijela tužena država i odgovor na očitovanje koje su podnijeli podnositelji zahtjeva, nakon vijećanja, odlučuje kako slijedi:

ČINJENICE

Podnositelji zahtjeva, g. Vjekoslav Tomašić i gđa Jelka Tomašić, hrvatski su državljani koji su rođeni 1942. odnosno 1941. godine i žive u

Zagrebu. Pred Sudom ih je zastupao g. Rotar, odvjetnik iz Zagreba. Hrvatsku vladu ("Vlada") zastupala je njena zastupnica, gđa Š. Stažnik.

A. Okolnosti predmeta

Činjenično stanje predmeta kako su ga iznijele stranke može se sažeti kako slijedi.

1. Pozadina predmeta

Dana 1. siječnja 1997. stupio je na snagu Zakon o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine ("Zakon o denacionalizaciji"). On je prijašnjim vlasnicima konfiscirane ili nacionalizirane imovine ili njihovim nasljednicima prvog nasljednog reda (potomci ili supružnik) omogućavao da pod određenim uvjetima ostvare povrat ili naknadu za imovinu oduzetu tijekom komunističke vladavine. Oni su svoje zahtjeve morali podnijeti u roku od 6 mjeseci od stupanja Zakona na snagu. Zahtjevi podneseni nakon tog roka bili bi odbačeni.

Na temelju članka 22. Zakona o denacionalizaciji, nacionalizirani stanovi na kojima su treće osobe stekle stanarsko pravo nisu se vraćali prijašnjim vlasnicima. Stanari su imali pravo te stanove otkupiti od davatelja stana na korištenje pod povoljnim uvjetima navedenim u Zakonu o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo. U isto vrijeme, prijašnji vlasnici ili njihovi nasljednici imali su pravo na novčanu naknadu za te stanove.

S druge pak strane, na temelju članka 32. Zakona o denacionalizaciji, konfiscirani su se stanovi trebali vratiti prijašnjim vlasnicima. Prema članku 13. Zakona o Fondu za naknadu oduzete imovine, stanar je imao pravo otkupiti konfiscirani stan samo ako nije podnesen zahtjev za povrat ili ako je takav zahtjev pravomoćno odbijen.

2. Posebne okolnosti predmeta

(a) Događaji koji su doveli do građanskog postupka

Podnositelji zahtjeva bili su nositelji stanarskog prava na stanu u Zagrebu površine 125 četvornih metara. Stan se nalazi u zgradi koju su 28. studenoga 1945. komunističke vlasti konfiscirale od njenoga vlasnika T.G.-a.

(i) Prodaja stana

Dana 25. ožujka 1997. podnositelji zahtjeva podnijeli su Gradu Zagrebu zahtjev za otkup svoga stana, u skladu sa Zakonom o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo.

Dana 9. ožujka 1998. podnositelji zahtjeva zatražili su od Gradskog ureda za imovinskopravne poslove Grada Zagreb informaciju o tome je li podnesen zahtjev za povrat zgrade u kojoj se nalazio njihov stan. U svome dopisu od 28. svibnja 1998. Gradski ured je odgovorio da takav zahtjev nije podnesen.

Dana 10. rujna 1998. Grad Zagreb, kao davatelj stana na korištenje, sklopio je s podnositeljima zahtjeva kupoprodajni ugovor kojim im je prodao stan na kojemu su imali stanarsko pravo za 87.255 hrvatskih kuna (HRK). Ubrzo nakon toga, podnositelji zahtjeva uknjiženi su kao vlasnici stana u zemljišnim knjigama.

(ii) Postupak povrata

U međuvremenu, tj. 13. lipnja 1997., K. i F.G. i M.D., nasljednici prijašnjega vlasnika T.G.-a, ("nasljednici T.G.-a" ili "T.G.-ovi nasljednici") pokrenuli su upravni postupak pred Gradskim uredom za imovinskopravne poslove Grada Zagreba podnošenjem zahtjeva za povrat T.G.-ove konfiscirane imovine, uključujući i prethodno spomenutu zgradu.

Dana 11. lipnja 1999. Gradski ured donio je djelomično rješenje kojim su nasljednicima T.G.-a u vlasništvo dani svi poslovni prostori u zgradi o kojoj je riječ.

Dana 19. siječnja 2001. Gradski ured donio je još jedno djelomično rješenje kojim su nasljednicima T.G.-a u vlasništvo dani svi stanovi u zgradi osim stana podnositelja zahtjeva i još jednoga stana.

Dana 3. siječnja 2007. Gradski ured donio je posljednje djelomično rješenje kojim su nasljednicima T.G.-a u vlasništvo dana dva preostala stana, među kojima se nalazio i stan podnositelja zahtjeva, te je utvrđeno da su podnositelji zahtjeva stekli status zaštićenih najmoprimaca na temelju članka 33. Zakona o denacionalizaciji. Podnositelji zahtjeva su se žalili.

Čini se da je postupak trenutačno u tijeku pred Ministarstvom pravosuđa, kao drugostupanjskim upravnim tijelom.

(b) Građanski postupak

Dana 20. srpnja 2001. nasljednici T.G.-a podnijeli su pred Općinskim sudom u Zagrebu građansku tužbu protiv podnositelja zahtjeva i Grada Zagreba. Od suda su zatražili da prethodno spomenuti kupoprodajni ugovor proglasi ništavim zbog toga što je protivan prisilnim propisima. Ustvrdili su da se prema Zakonu o denacionalizaciji konfiscirani stanovi ne mogu prodavati stanarima, već se daju u vlasništvo prijašnjim vlasnicima. Stanarima je bilo dopušteno otkupljivati takve stanove samo ako bi zahtjev prijašnjih vlasnika bio odbijen ili odbačen. Tužitelji su objasnili da su 13. lipnja 1997. Gradskom uredu za imovinskopravne poslove Grada Zagreba podnijeli zahtjev za povrat cijele zgrade u kojoj se nalazio dotični stan, te da taj zahtjev do dana sklapanja pobijanog kupoprodajnog ugovora nije bio ni

odbijen ni odbačen. Naprotiv, na dane 11. lipnja 1999. i 19. siječnja 2001. taj je ured donio rješenja kojima im je u vlasništvo dao zgradu sa svim stanovima i poslovnim prostorima u njoj. Dakle, Gradu Zagrebu nije bilo dopušteno prodati stan dok je postupak povodom zahtjeva za njegov povrat još bio u tijeku. Podnositelji zahtjeva odgovorili su da ih je taj isti Gradski ured za imovinskopravne poslove dopisom od 28. svibnja 1998. obavijestio da u odnosu na njihov stan nije podnesen zahtjev za povrat. Dakle, oni su sklopili kupoprodajni ugovor u dobroj vjeri, pa ne bi smjeli trpjeti posljedice pogreške koju su napravile vlasti.

Dana 4. veljače 2004. sud je pobijani kupoprodajni ugovor proglasio ništavim *ab initio*, prihvativši argumente što su ih iznijeli tužitelji. Pritom je konstatirao da je glavni argument podnositelja zahtjeva bio to da su im vlasti dale pogrešnu informaciju, ali na taj se argument nije izričito osvrnuo. Ograničio se na izjavu da je ugovor bio protivan prisilnim propisima, a time i ništav od samoga nastanka. Podnositelji zahtjeva su se žalili.

Dana 18. listopada 2005. Županijski sud u Zagrebu odbio je žalbu podnositelja zahtjeva i potvrdio prvostupanjsku presudu prihvativši obrazloženje koje je u njoj dano. Dodao je da je Gradski ured za imovinskopravne poslove očito napravio administrativnu pogrešku kad je 28. svibnja 1998. obavijestio podnositelje zahtjeva da nije podnesen zahtjev za povrat zgrade u kojoj se nalazio njihov stan. Međutim, budući da je nedvojbeno utvrđeno da tužitelji jesu podnijeli takav zahtjev, to znači da je Grad Zagreb prekršio prisilne propise time što je podnositeljima zahtjeva naknadno prodao dotični stan.

Podnositelji zahtjeva potom su podnijeli ustavnu tužbu u kojoj su naveli da im je povrijeđeno ustavno pravo na vlasništvo i jednakost pred zakonom.

Dana 24. siječnja 2007. Ustavni sud odbio je ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva i svoju odluku dostavio njihovome pravnom zastupniku dana 13. veljače 2007. Složio se s utvrđenjima nižih sudova dodavši da se dopis Gradskega ureda za imovinskopravne poslove od 28. svibnja 1998. ne može smatrati potvrdom ili izvatom iz službene evidencije, to jest javnom ispravom za koju se moglo pretpostaviti da su u njoj sadržane informacije točne. Sud je objasnio da je tome tako stoga što uredi za imovinskopravne poslove nisu vodili evidencije o zahtjevima podnesenim na temelju Zakona o denacionalizaciji.

B. Mjerodavno domaće pravo i praksa

1. Zakon o denacionalizaciji

Zakon o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine (Narodne novine, br. 92/1996, 92/1999 (ispravak),

80/2002 (izmjene i dopune) i 81/2002 (ispravak) – "Zakon o denacionalizaciji iz 1996."), koji je stupio na snagu 1. siječnja 1997., prijašnjim vlasnicima konfiscirane ili nacionalizirane imovine ili njihovim nasljednicima prvog nasljednog reda (potomci ili supružnik) omogućio je da pod određenim uvjetima zatraže povrat oduzete imovine ili naknadu za tu imovinu. Mjerodavne odredbe Zakona o denacionalizaciji glase kako slijedi:

I. TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

"...

(2) Naknada za imovinu oduzetu prijašnjim vlasnicima u smislu ovoga Zakona u načelu je isplata u novcu ili vrijednosnim papirima (dionice ili udjeli i obveznice), a iznimno u naravi.

...

(4) Konfiscirana imovina daje se u vlasništvo prijašnjem vlasniku prema odredbama ovoga Zakona, a ako to nije moguće ... prijašnjem vlasniku pripada pravo na naknadu u novcu ili vrijednosnim papirima."

IV. PREDMET NAKNADE

3. 1.a) NAKNADA ZA ODUZETE STANOVE

Članak 22.

"(1) Stanovi oduzeti prijašnjem vlasniku ... ne vraćaju se u vlasništvo, osim stanova oduzetih prijašnjem vlasniku na temelju propisa o konfiskaciji.

...

(3) Prijašnjem vlasniku pripada pravo na naknadu, a stanaru [tj. nositelju stanarskog prava] pravo na otkup stana."

3.1.b) NAKNADA ZA ODUZETE KONFISCIRANE STANOVE

Članak 32.

"Prijašnjem vlasniku daje se u vlasništvo stan oduzet [konfiskacijom]."

Članak 33.

"Davanjem stana u vlasništvo prijašnjem vlasniku, stanari [tj. nositelji stanarskog prava] stječu pravni položaj [zaštićenih] najmoprimaca sukladno odredbama posebnoga zakona [Zakona o najmu stanova]."

Članak 37. stavak 1.

"U slučaju daljnje prodaje stana najmoprimac ima pravo prvokupa koje ostvaruje sukladno odredbama posebnog zakona."

VI. IZNIMKE OD VRAĆANJA NACIONALIZIRANE, KONFISCIRANE ILI NA DRUGI NAČIN ODUZETE IMOVINE U VLASNIŠTVO**Članak 52.**

"Prijašnjem vlasniku ne vraća se imovina u vlasništvo i posjed na kojoj su na temelju valjanoga pravnoga osnova treće osobe stekle pravo vlasništva odnosno ako im je imovina na temelju valjanoga pravnoga osnova za stjecanje prava vlasništva predana u posjed, ukoliko ovim Zakonom nije drukčije propisano."

2. Zakon o fondu za naknadu oduzete imovine

Zakon o Fondu za naknadu oduzete imovine (Narodne novine, br. 69/1997, 105/1999 i 64/2000), koji je stupio na snagu 12. srpnja 1997., u mjerodavnom dijelu glasi kako slijedi:

Članak 13.

"Stanari (najmoprimci) konfisciranih stanova za koje nadležnom tijelu ne budu podneseni zahtjevi za naknadu u roku propisanom Zakonom o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine ili ti zahtjevi budu pravomoćno odbijeni, stječu pravo na otkup stanova po odredbama toga Zakona."

3. Zakon o obveznim odnosima

Mjerodavni dio Zakona o obveznim odnosima (Službeni list Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije br. 29/1978, 39/1985 i 57/1989, te Narodne novine Republike Hrvatske br. 53/1991 s naknadnim izmjenama i dopunama – "Zakon o obveznim odnosima iz 1978.") predviđao je kako slijedi:

Ništavost**Članak 103.**

"(1) Ugovor, koji je protivan Ustavu Republike Hrvatske, prisilnim propisima te moralu društva ništav je ako cilj povrijeđenog pravila ne upućuje na neku drugu sankciju ili ako zakon o određenom slučaju ne propisuje što drugo.

(2) Ako je sklapanje određenog ugovora zabranjeno samo jednoj strani, ugovor će ostati na snazi ako u zakonu nije što drugo predviđeno za određeni slučaj, a strana koja je povrijedila zakonsku zabranu snosit će odgovarajuće posljedice."

Posljedice ništavosti**Članak 104. stavak 1.**

"U slučaju ništavosti ugovora svaka ugovorna strana dužna je vratiti drugoj sve ono što je primila po osnovi takvog ugovora, a ako to nije moguće, ili ako se priroda onog

što je ispunjeno protiv vraćanju, ima se dati odgovarajuća naknada u novcu, prema cijenama u vrijeme donošenja sudske odluke, ako zakon što drugo ne određuje."

Naknadni nestanak uzroka ništavosti

Članak 107.

"(1) Ništav ugovor ne postaje pravovaljan kad zabrana ili koji drugi uzrok ništavosti naknadno nestane.

(2) Ali, ako je zabrana bila manjeg značenja, a ugovor je izvršen, ništavost se ne može isticati."

Odgovornost osobe krive za ništavost ugovora

Članak 108.

"Ugovaratelj koji je kriv za sklapanje ništavog ugovora odgovoran je svome suugovaratelju za štetu koju trpi zbog ništavosti ugovora ako ovaj nije znao ili prema okolnostima nije morao znati za postojanje uzroka ništavosti."

Isticanje ništavosti

Članak 109.

"(1) Na ništavost sud pazi po službenoj dužnosti i na nju se može pozivati svaka zainteresirana osoba.

(2) Pravo da zahtijeva utvrđenje ništavosti ima i javni tužilac."

Neograničeno isticanje ništavosti

Članak 110.

Pravo na isticanje ništavosti ne gasi se.

Dana 1. siječnja 2006. stupio je na snagu novi Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine, br. 35/2005 i 41/2008 – "Zakon o obveznim odnosima iz 2006."). Njegovi članci 322., 323. i 326. do 328. sadrže iste odredbe kao i članci 103., 104. i 107. do 110. Zakon o obveznim odnosima iz 1978.

4. Ostalo relevantno domaće pravo i praksa

Ostalo relevantno domaće pravo i praksa navedeni su u odluci *Pavlinović and Tonić v. Croatia* (dec.), br. 17124/05 i 17126/05, 3. rujna 2009..

PRIGOVORI

1. Podnositelji zahtjeva prigovorili su na temelju članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju u vezi s odlukama domaćih sudova u prethodno spomenutom građanskom postupku za proglašenje ništavim kupoprodajnog ugovora na temelju kojega su otkupili svoj stan, što je dovelo do povrede njihovih imovinskih prava.

2. Podnositelji zahtjeva prigovorili su i na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije u vezi s ishodom tog građanskog postupka.

PRAVO

A. Navodna povreda članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju

Podnositelji zahtjeva prigovorili su da su ih domaći sudovi, time što su kupoprodajni ugovor na temelju kojega su otkupili svoj stan proglasili ništavim, lišili njihovoga vlasništva. Pozvali su se na članak 1. Protokola br. 1 koji glasi kako slijedi:

"Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na mirno uživanje svojega vlasništva. Nitko se ne smije lišiti svoga vlasništva, osim u javnom interesu, i to samo uz uvjete predviđene zakonom i općim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primijeni zakone koje smatra potrebnima da bi uredila upotrebu vlasništva u skladu s općim interesom ili za osiguranje plaćanja poreza ili drugih doprinosa ili kazni."

Vlada je osporila dopuštenost tog prigovora s dvije osnove. Ustvrdila je da podnositelji zahtjeva nisu iscrpili domaća pravna sredstva i da je njihov prigovor, u svakom slučaju, očigledno neosnovan.

1. *Tvrđnje stranaka*

(a) **Neiscrpljivanje domaćih pravnih sredstava**

Vlada je prvo ustvrdila da su podnositelji zahtjeva, na temelju članka 104. stavka 1. i članka 108. Zakona o obveznim odnosima iz 1978., mogli zatražiti sljedeće: (a) povrat iznosa kupoprodajne cijene što su ga isplatili za svoj stan na temelju kupoprodajnog ugovora koji je naknadno proglašen ništavim, te (b) naknadu za svaku daljnju štetu koju su mogli pretrpjeti u vezi s time. Međutim, oni to nisu učinili. Vlada je, stoga, ustvrdila da podnositelji zahtjeva nisu iscrpili domaća pravna sredstva u smislu članka 35. stavka 1. Konvencije.

Podnositelji zahtjeva osporili su tu tvrdnju, izjavivši da njihov prigovor ne bi trebao biti proglašen nedopuštenim. Priznali su da od domaćih tijela

još nisu zatražili povrat iznosa isplaćenog na temelju kupoprodajnog ugovora za stan, a nisu zatražili ni naknadu štete koju su pretrpjeli zbog toga što je taj ugovor, koji su sklopili u dobroj vjeri, proglašen ništavim. Podnositelji zahtjeva objasnili su da to još nisu učinili jer još nisu protekli rokovi u kojima se to može napraviti pred domaćim sudovima.

(b) Je li prigovor očigledno neosnovan

(i) Vlada

Vlada nije osporila da su odluke domaćih sudova kojima je pravni osnov vlasništva podnositelja zahtjeva proglašen ništavim predstavljale miješanje u njihovo pravo na mirno uživanje vlasništva. Vlada je, međutim, ustvrdila da je to miješanje bilo opravdano jer je bilo zakonito i u javnome interesu, te je ispunilo uvjet razmjernosti.

Miješanje je bilo predviđeno zakonom jer se temeljilo na: (a) Zakonu o obveznim odnosima, koji je propisivao da se ugovori koji su protivni prisilnim propisima trebaju proglašiti ništavima, te (b) Zakonu o denacionalizaciji koji je zabranjivao prodaju stanova konfisciranih za vrijeme socijalističkog režima.

Miješanje je bilo u javnome interesu jer mu je svrha bila zaštititi prava drugih, osobito prava prijašnjih vlasnika.

Kad je riječ o razmjernosti miješanja, Vlada je ustvrdila da je potrebno uzeti u obzir specifične okolnosti privatizacije stanova u društvenom vlasništvu u Hrvatskoj i široku slobodu procjene koju države imaju u tim pitanjima. Bilo je potrebno očuvati osjetljivu ravnotežu između suprotstavljenih privatnih interesa prijašnjih vlasnika takvih stanova kojima je u prijašnjem režimu bila oduzeta imovina i nositelja stanarskog prava (stanara) koji su te stanove koristili. Pravično rješenje tog osjetljivog pitanja nađeno je u Zakonu o denacionalizaciji koji je stanarima omogućio otkupiti stanove u kojima su živjeli, dok su prijašnji vlasnici imali pravo na naknadu. Međutim, iznimka je napravljena u slučaju konfisciranih stanova. S obzirom na težinu povreda vlasničkih prava nastalih kao posljedica konfiskacije, odlučeno je da će se konfiscirana imovina vratiti. Prijašnji vlasnici kojima je imovina oduzeta konfiskacijom nerijetko su pretrpjeli daleko veću nepravdu od onih kojima je imovina oduzeta po drugim osnovama.

Međutim, stanari koji su živjeli u konfisciranim stanovima nisu ostali bez zaštite niti su stavljeni u lošiji položaj od položaja koji su imali u prijašnjemu režimu. Zakon o denacionalizaciji omogućio im je steći status zaštićenih najmoprimaca u skladu s odredbama Zakona o najmu stanova. Na temelju tog statusa mogli su nastaviti koristiti te stanove u stambene svrhe pod veoma povoljnim uvjetima.

Dakle, miješanje u ovome predmetu, to jest proglašenje kupoprodajnog ugovora ništavim, podnositelje zahtjeva nije dovelo u lošiji položaj. Podnositelji zahtjeva nastavili su slobodno koristiti stan o kojemu je riječ te su, prema Zakonu o najmu stanova, imali status zaštićenih najamoprimaca koji im je omogućavao živjeti u tom stanu uz minimalnu najamninu.

Vlada je uz to ustvrdila da je, kad je riječ o naknadi za oduzimanje vlasništva, potrebno razlikovati situacije u kojima država iz vlasti nečiju imovinu radi javnoga interesa od onih u kojima sud, na temelju zahtjeva treće osobe, proglasi ništavim nezakoniti ugovor o stjecanju vlasništva. Dok u slučaju izvlaštenja sudska praksa utvrđena na temelju članka 1. Protokola br. 1 zahtijeva isplatu iznosa u razumnom odnosu s vrijednošću izvlaštene imovine, isto se načelo ne može primijeniti na slučajeve proglašenja ugovora o stjecanju vlasništva ništavima. To znači da osoba koja je navodno stekla vlasništvo na temelju ugovora koji je proglašen ništavim *ab initio* zapravo nikada nije postala vlasnik imovine. Ta osoba, stoga, nije imala pravo ni na kakvu naknadu zbog oduzimanja vlasništva.

Međutim, ako je takva osoba stekla vlasništvo u dobroj vjeri, ona ima pravo na povrat iznosa plaćenog na temelju nezakonitog ugovora te, ovisno o slučaju, može zatražiti naknadu štete od ugovorne stranke odgovorne za sklapanje takvoga ugovora. U vezi s time, Vlada se pozvala na prethodno iznesene tvrdnje o neiscrpljivanju domaćih pravnih sredstava.

I konačno, Vlada je ustvrdila da je ovaj predmet potrebno razlikovati od predmeta *Gashi protiv Hrvatske* (br. 32457/05, 13. prosinca 2007.). U predmetu *Gashi* Sud je utvrdio da proglašenje ništavim ugovora o prodaji društvenog stana podnositelju zahtjeva kao stanaru nije bilo opravdano između ostalog i zbog toga što nije bio ugrožen nijedan drugi privatni interes. Međutim, u ovome je predmetu riječ o bitno drukčijoj situaciji zbog toga što su proglašenje ništavosti zatražile treće osobe, nasljednici osobe kojoj je imovina bila oduzeta u prijašnjemu režimu. Pogreška vlasti koja je dovela do sklapanja nezakonitog ugovora u ovome je slučaju naštetila privatnim interesima tih osoba. Stoga je, radi zaštite prava tih osoba, ugovor bilo opravdano proglasiti ništavim.

S obzirom na prethodno navedeno, Vlada je zaključila da u ovome predmetu nije došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju.

(ii) *Podnositelji zahtjeva*

Podnositelji zahtjeva osporili su Vladinu tvrdnju da je miješanje bilo u javnome interesu, predviđeno zakonom i razmjerno.

Podnositelji zahtjeva ustvrdili su da im nije bilo zabranjeno otkupiti stan na kojemu su imali stanarsko pravo. Zabrana, ako je uopće i postojala, bila je primjenjiva samo na Grad Zagreb koji im je prodao stan. Objasnili su da je to bilo tako zbog toga što su vlasništvo nad svojim stanom stekli u dobroj vjeri, oslanjajući se na informacije koje su dobili od Gradskog ureda za imovinskopravne poslove u dopisu od 28. svibnja 1998. u smislu da nije

podnesen zahtjev za povrat zgrade u kojoj se njihov stan nalazio. U tim okolnostima, umjesto proglašenja spornog kupoprodajnog ugovora ništavim, domaći sudovi trebali su primijeniti članak 103. stavak 2. Zakona o obveznim odnosima i potvrditi njegovu valjanost, dok je Grad Zagreb trebao snositi odgovarajuće posljedice. Da su domaći sudovi tako učinili, to ne bi utjecalo na pravo T.G.-ovih nasljednika da u nekom drugom obliku ostvare naknadu za stan prema Zakonu o denacionalizaciji. Podnositelji zahtjeva ustvrdili su i da članak 32. Zakona o denacionalizaciji predviđa da se prijašnjem vlasniku daje u vlasništvo stan oduzet konfiskacijom, što znači jedan, a ne svi konfiscirani stanovi. Budući da je nasljednicima T.G.-a u vlasništvo već bilo dano nekoliko stanova koji su se nalazili u istoj zgradi, proglašenje ništavim kupoprodajnog ugovora koji se odnosio na stan podnositelja zahtjeva, radi davanja tog stana u vlasništvo T.G.-ovim nasljednicima, u konkretnim okolnostima nije bilo u skladu sa zakonom.

Budući da domaći sudovi nisu poštovali te odredbe, podnositeljima zahtjeva teško je bilo prihvatiti tvrdnju da je miješanje u njihovo pravo vlasništva bilo zakonito, u javnome interesu ili razmjerno. Naime, prema njihovome mišljenju, odluka kojom im je oduzeto vlasništvo isključivo je služila privatnim interesima nasljednika prijašnjega vlasnika.

Iz tih razloga, podnositelji zahtjeva zaključili su da je u njihovome slučaju došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1.

2. Ocjena Suda

(a) Je li došlo do miješanja u mirno uživanje "vlasništva"

Sud ponavlja da članak 1. Protokola br. 1 u biti jamči pravo vlasništva i sadrži tri različita pravila. Prvo, koje je utvrđeno u prvoj rečenici prvoga stavka opće je naravi i iznosi načelo mirnog uživanja vlasništva. Drugo pravilo, sadržano u drugoj rečenici istoga stavka odnosi se na lišenje vlasništva i podvrgava ga određenim uvjetima. Treće, sadržano u drugome stavku priznaje da države ugovornice, između ostalog, imaju pravo nadzirati upotrebu vlasništva u skladu s općim interesom. Drugo i treće pravilo, koji se tiču posebnih slučajeva miješanja u pravo na mirno uživanje vlasništva, treba tumačiti u svjetlu općeg načela sadržanog u prvome pravilu (vidi, između drugih izvora prava, *Draon v. France* [GC], br. 1513/03, § 69, 6. listopada 2005.).

S tim u vezi Sud konstatira da su podnositelji zahtjeva svoj stan otkupili na temelju kupoprodajnog ugovora sklopljenog 10. rujna 1998. s Gradom Zagrebom, te da su se na toj osnovi naknadno uknjižili u zemljišne knjige kao vlasnici stana. Među strankama nije bilo sporno da je presuda Općinskog suda u Zagrebu od 4. veljače 2004., kojom je kupoprodajni ugovor iz kojega su podnositelji zahtjeva izvodili svoje vlasništvo proglašen ništavim, predstavljala miješanje u njihovo pravo na mirno uživanje

vlasništva, zajamčeno člankom 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju. Glede pitanja je li to miješanje bilo u smislu prvog ili drugog stavka toga članka, Sud je već utvrdio da proglašenje ništavim pravne osnove za stjecanje vlasništva treba ispitivati u smislu druge rečenice budući da to predstavlja lišenje vlasništva (vidi *Gashi v. Croatia*, br. 32457/05, §§ 27-28, 13. prosinca 2007.; te *Velikovi and Others v. Bulgaria*, br. 43278/98, 45437/99, 48014/99, 48380/99, 51362/99, 53367/99, 60036/00, 73465/01 i 194/02, §§ 159-160, 15. ožujka 2007.; te *Pavlinović and Tonić v. Croatia* (dec.), br. 17124/05 i 17126/05, 3. rujna 2009.). Sud smatra da se isti pristup treba primijeniti i u ovome predmetu.

Sud potom treba ispitati je li miješanje bilo opravdano.

(b) Opravdanost miješanja u mirno uživanje "vlasništva"

(i) Je li miješanje bilo "predviđeno zakonom"

Sud ponavlja da je prvi i najvažniji zahtjev članka 1. Protokola br. 1 taj da svako miješanje javne vlasti u mirno uživanje vlasništva treba biti zakonito (vidi *Iatridis v. Greece* [GC], br. 31107/96, § 58, ECHR 1999-II).

Prema mišljenju Suda, odluke domaćih sudova u ovome predmetu imale su pravno uporište u domaćemu pravu, osobito u članku 103. Zakona o obveznim odnosima iz 1978. u vezi s člankom 22. stavkom 1. i člankom 32. Zakona o denacionalizaciji, koji je predviđao da se konfiscirani stanovi vraćaju. Ništa ne ukazuje na to da su sudovi te odredbe primijenili proizvoljno niti da su njihove odluke i oduzimanje vlasništva koje je na temelju njih uslijedilo bili nezakoniti prema domaćem pravu. Sud osobito smatra da se iz članka 22. stavka 1. i članka 32. Zakona o denacionalizaciji obratnom implikacijom može osnovano zaključiti da se konfiscirani stanovi nisu smjeli prodavati, odnosno da prodaja takvih stanova njihovim stanarima nije bila dopuštena (vidi *Pavlinović and Tonić*, prethodno citirano). Glede tvrdnji podnositelja zahtjeva da se ta zabrana odnosila samo na lokalne vlasti koje su im prodale stan, te da su T.G.-ovi nasljednici imali pravo na vlasništvo samo jednoga stana, Sud ponavlja da je njegova ovlast preispitivanja poštivanja domaćega prava ograničena (vidi, između drugih izvora prava, *Allan Jacobsson v. Sweden* (no. 2), 19. veljače 1998., § 57, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-I). Tumačenje i primjena domaćega prava, čak i na onim područjima na kojima su pravila tog prava "ugrađena" u Konvenciju, prvenstveno je zadaća nacionalnih vlasti, i to sudova, jer su po prirodi stvari upravo nacionalne vlasti kvalificirane rješavati pitanja koja se otvore u tom pogledu (vidi, *mutatis mutandis*, *Winterwerp v. the Netherlands*, 24. listopada 1979., § 46, Serija A br. 33).

Sud se stoga uvjerio da je miješanje u ovome predmetu bilo "predviđeno zakonom", kako zahtijeva članak 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju (vidi *Pavlinović and Tonić*, prethodno citirano).

(ii) *Je li miješanje bilo "u javnom interesu"*

Svako miješanje u pravo vlasništva, bez obzira na pravilo koje se na njega primjenjuje, može biti opravdano samo ako služi javnom (ili općem) interesu.

Sud ponavlja da, zbog izravnog znanja o svome društvu i njegovim potrebama, nacionalne vlasti u načelu mogu bolje od međunarodnog suca odlučiti što je "u javnom interesu". Stoga, u sustavu zaštite uspostavljenom na temelju Konvencije, upravo nacionalna tijela imaju zadaću napraviti početnu ocjenu glede postojanja problema od javnog značaja koji opravdava mjere miješanja u mirno uživanje vlasništva. Ovdje, kao i u drugim područjima na koja se protežu jamstva iz Konvencije, nacionalna tijela, prema tome, imaju određenu slobodu procjene (vidi, *inter alia* i *mutatis mutandis*, *Draon*, prethodno citirano, § 75).

Nadalje, pojam "javnog interesa" neizbježno se široko tumači. Smatrajući prirodnim da sloboda procjene koju zakonodavac ima u provedbi socijalnih i ekonomskih politika treba biti široka, Sud će poštivati prosudbu zakonodavca o tome što je "u javnom interesu", osim ako je ta prosudba očigledno bez razumne osnove (vidi, *inter alia*, *Draon*, prethodno citirano, § 76). To se isto nužno primjenjuje, ako ne i *a fortiori*, na korjenite društvene promjene poput onih koje su se dogodile u Srednjoj i Istočnoj Europi nakon 1989. godine (vidi *Jahn and Others v. Germany* [GC], br. 46720/99, 72203/01 i 72552/01, § 91, ECHR 2005-VI).

U vezi s time, Sud konstatira kako je već utvrdio da propisi kojima se predviđa da država treba vratiti imovinu koju je oduzela bez naknade za vrijeme komunističke vladavine pridonose ostvarenju važnoga cilja u javnome interesu: pružanje naknade žrtvama proizvoljnog oduzimanja imovine, te ponovna uspostava pravde i vladavine prava. Činjenica da su takvi propisi prijašnje vlasnike često ovlašćivali tražiti povrat svoje imovine čak i od privatnih osoba, kad god je osnova stjecanja vlasništva od strane tih osoba bila dovedena u pitanje povredama zakona, taj pristup ne čine nezakonitim kao takvim, uzimajući u obzir specifični kontekst prijelaza iz totalitarnog u demokratsko društvo i široku slobodu procjene koju vlasti imaju u tom pogledu (vidi *Velikovi and Others*, prethodno citirano, §§ 170-172).

Budući da je to tako, Sud se ne slaže s mišljenjem podnositelja zahtjeva i smatra da miješanje u ovome predmetu nije išlo samo u korist nasljednika prijašnjega vlasnika, već se može smatrati da se time ispunjavao cilj koji je bio u javnome interesu, a to je zaštita prava drugih (vidi *Pavlinović and Tonić*, prethodno citirano).

(iii) *Razmjernost miješanja*

Sud također mora ispitati je li prilikom miješanja u mirno uživanje vlasništva uspostavljena tražena pravična ravnoteža između potreba općeg interesa javnosti i zahtjeva zaštite temeljnih prava pojedinca, odnosno je li

podnositeljima zahtjeva nametnut nerazmjerni i prekomjerni teret (vidi, između mnogih drugih izvora prava, *Jahn and Others*, prethodno citirano, § 93).

U svezi s time, Sud ponavlja da u situacijama poput situacije u ovome predmetu, koja uključuje temeljitu reformu političkog, pravnog i gospodarskog sustava zemlje tijekom prijelaza iz socijalističkog režima u demokratsku državu, nacionalne vlasti su suočene s izuzetno teškom zadaćom postizanja ravnoteže između prava raznih osoba koje taj proces pogađa. U takvim bi okolnostima tuženoj državi trebalo dati široku slobodu procjene (vidi *Jahn and Others*, prethodno citirano, §§ 91-92, te, *mutatis mutandis*, *Broniowski v. Poland* [GC], br. 31443/96, § 182, ECHR 2004-V).

Unatoč slobodi procjene koja je državi dana, Sud u izvršavanju svoje ovlasti preispitivanja ipak mora odrediti je li tražena ravnoteža održana na način koji je u skladu s vlasničkim pravom podnositelja zahtjeva (vidi *Rosiński v. Poland*, br. 17373/02, § 78, 17. srpnja 2007.). Važnost postizanja te ravnoteže ogleđa se u strukturi članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju u cjelini, a time i njegove druge rečenice, koju treba tumačiti u svjetlu općega načela proglašenog u prvoj rečenici. Osobito treba postojati razuman odnos razmjernosti između upotrijebljenih sredstava i cilja što ga se željelo ostvariti kroz bilo koju mjeru kojom se neka osoba lišava svoga vlasništva (vidi *Pressos Compania Naviera S.A. and Others v. Belgium*, 20. studenoga 1995., Serija A br. 332, str. 23, § 38; te *Former King of Greece and Others v. Greece*, [GC], br. 25701/94, § 89, ECHR 2000-XII). Tako će ravnoteža koju treba održati između potreba općega interesa zajednice i zahtjeva temeljnih prava biti narušena ako je dotična osoba morala nositi "nerazmjern teret" (vidi, između mnogih drugih izvora prava, *Holy Monasteries v. Greece*, 9. prosinca 1994., Serija A br. 301-A, str. 34-35, §§ 70-71, Serija A br. 301-A).

Sud i Komisija već su rješavali predmete koji su se odnosili na poništenje kupoprodajnih ugovora na temelju kojih su podnositelji zahtjeva kupili stanove koje su koristili (vidi, *inter alia*, *Panikian v. Bulgaria*, br. 29583/96, odluka Komisije od 10. srpnja 1997., Decisions and Reports 90; str. 109-119; *Pincová and Pinc v. the Czech Republic*, br. 36548/97, ECHR 2002-VIII; te *Velikovi and Others*, prethodno citirano; a prije svega, *Pavlinović and Tonić*, prethodno citirano). U tim predmetima, Sud i Komisija bili su pozvani ocijeniti posebne situacije u kojima je bila riječ o propisima donesenim s ciljem ispravljanja nepravdi počinjenih prije više desetljeća i naslijeđenih iz komunističkih režima u odnosnim državama. Osobito je u presudi *Velikovi and Others* (prethodno citirano, § 190) Sud utvrdio određene kriterije za odlučivanje o tome je li u takvim slučajevima poštivano načelo razmjernosti. Sud je presudio sljedeće:

"... [O]dluka o pitanju proporcionalnosti mora se donijeti uzimajući u obzir sljedeće čimbenike: (i) potpada li predmet nedvojbeno u domašaj opravdanih ciljeva iz Zakona o povratu imovine, s obzirom na činjeničnu i pravnu osnovu vlasništva podnositelja

zahtjeva i utvrđenja nacionalnih sudova u presudama u kojima su je proglasili ništavom (zlouporaba ovlasti, materijalna nezakonitost ili manji propust administracije), te (ii) teškoće što su ih podnositelji zahtjeva pretrpjeli i prikladnost ostvarene naknade ili naknade koja se mogla ostvariti uobičajenim korištenjem postupaka i mogućnosti koji su podnositeljima zahtjeva bili na raspolaganju u relevantno vrijeme, uključujući ... mogućnosti podnositelja zahtjeva da si osiguraju novi stan."

Sud smatra da se prethodno izneseni kriteriji *mutatis mutandis* primjenjuju i u ovome predmetu, jer je i ovdje riječ o razmjernosti mjera zbog kojih su osobe lišene imovine koju su kupile od države, a u cilju obeštećivanja drugih osoba kojima su komunističke vlasti proizvoljno bile oduzele imovinu (vidi *Pavlinović and Tonić*, prethodno citirano).

U vezi s time, Sud na početku konstatira da su domaći sudovi proglasili ništavim kupoprodajni ugovor na temelju kojeg su podnositelji zahtjeva stekli vlasništvo nad stanom o kojemu je riječ, zbog toga što je sklopljen protivno prisilnim propisima koji su zabranjivali prodaju konfisciranih stanova stanarima u tim stanovima. Međutim, Sud također konstatira da podnositelji zahtjeva nisu tvrdili da nisu znali da je stan kojega su koristili bio konfisciran niti da je prodaja konfisciranih stanova zabranjena. Zapravo, oni su dotični kupoprodajni ugovor sklopili jer im je Gradski ured za imovinskopravne poslove Grada Zagreba u svojem dopisu od 28. svibnja 1998. dao pogrešnu obavijest da nije podnesen zahtjev za povrat zgrade u kojoj se nalazio njihov stan, zbog čega su oni smatrali da će ugovor biti zakonit. U tim okolnostima, Sud smatra da se može zaključiti da su podnositelji zahtjeva postupili u dobroj vjeri, te da je nepravilnost koja je kupoprodajni ugovor učinila ništavim bila posljedica administrativne greške, što znači da su za nju bile odgovorne vlasti (vidi *Pavlinović and Tonić*, prethodno citirano).

Prema mišljenju Suda, ako nema drugih relevantnih okolnosti, u takvim se slučajevima pošteni ravnoteža koju zahtjeva članak 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju nije mogla postići bez pružanja odgovarajuće naknade. Prilikom ocjenjivanja je li podnositeljima zahtjeva na raspolaganju bila odgovarajuća naknada, Sud mora uzeti u obzir posebne okolnosti svakoga predmeta, uključujući dostupnost naknade i konkretnu situaciju u kojoj su se podnositelji zahtjeva nalazili (vidi *Velikovi and Others*, prethodno citirano, § 231).

Sud, međutim, neće smatrati nerazmjernom svaku neravnotežu između javnog interesa koji se ostvarivao kroz propise o povratu imovine i njegovih posljedica na dotičnoga pojedinca. U složenim slučajevima poput ovoga, u kojima se otvaraju složena pitanja u kontekstu prijelaza iz totalitarnog režima u demokraciju i vladavinu prava, da bi Sud mogao utvrditi povredu prava podnositelja zahtjeva iz članka 1. Protokola br. 1, mora se prijeći određeni "prag težine" (ibid., § 192).

U vezi s time, Sud konstatira da zbog osporenih mjera podnositelji zahtjeva nisu izgubili mjesto gdje mogu živjeti. Naime, odlukom Gradskog

ureda za imovinskopravne poslove Grada Zagreba od 3. siječnja 2007. podnositeljima zahtjeva priznat je status zaštićenih najmoprimaca u dotičnom stanu. Prema Zakonu o najmu stanova, ta kategorija najmoprimaca zaštićena je na više načina, i to: najmodavac je obvezan sklopiti ugovor o najmu na neodređeno vrijeme; plaća se zaštićena najamnina (čiji iznos utvrđuje Vlada); te je ograničen popis razloga za otkaz najma. U predmetu *Strunjak (Strunjak and Others v. Croatia (dec.))*, br. 46934/99, ECHR 2000-X; vidi i *Sorić v. Croatia (dec.)*, br. 43447/98, 16. ožujka 2000.) Sud je zaštitu koju uživaju zaštićeni najmoprimci prema Zakonu o najmu stanova opisao kao prilično široku. Sud je osobito presudio sljedeće:

"Sud primjećuje u tom pogledu da je, prema ... Zakonu [o najmu stanova], zaštita osoba u položaju podnositelja zahtjeva prilično široka. Zakon [o najmu stanova] daje osobama u položaju podnositelja zahtjeva pravo unajmiti stan na neodređeno vrijeme, štiteći tako podnositelje zahtjeva od proizvoljnog iseljenja odlukom vlasnika. Vlasnik ima pravo raskinuti ugovor o najmu samo iz ograničenog broja razloga, a svaki od njih podrazumijeva tešku povredu obveza najmoprimca ili potrebu samoga vlasnika da živi u dotičnom stanu. No, Zakon ne ovlašćuje izravno vlasnika tražiti iseljenje osobe u položaju podnositelja zahtjeva. U slučajevima kad vlasnik ima pravo sam stanovati u stanu ili to pravo imaju članovi njegove obitelji, on mora pokrenuti odgovarajući građanski postupak pred redovnim domaćim sudovima kako bi osigurao iseljenje. Sud može donijeti odluku kojom naređuje iseljenje stanara tek nakon što iscrpno ispita sve mjerodavne činjenice. "

Uz to, na temelju članka 37. stavka 1. Zakona o denacionalizaciji, zaštićeni najmoprimci u konfisciranim stanovima imaju pravo prvokupa u slučaju da vlasnik odluči prodati takav stan.

Sud stoga smatra da je, time što im je priznat status zaštićenih najmoprimaca u stanu o kojemu je riječ, podnositeljima zahtjeva već bio uvelike olakšan teret koji im je nametnut kad su im domaći sudovi oduzeli vlasništvo nad tim stanom (vidi *Pavlinović and Tonić*, prethodno citirano).

Sud nadalje konstatira da podnositelji zahtjeva ne samo da su stekli status zaštićenih najmoprimaca, već im je zajamčena i jasna i predvidiva mogućnost ostvarenja naknade štete (vidi, obratnom implikacijom, *Velikovi and Others*, prethodno citirano, § 227). Naime, pozivajući se na članak 104. stavak 1. i članak 108. Zakona o obveznim odnosima iz 1978. (odnosno, nakon 1. siječnja 2006., članak 323. Zakona o obveznim odnosima iz 2006.), podnositelji zahtjeva mogli su zatražiti ne samo povrat iznosa kupoprodajne cijene, već i pripadajuće zatezne kamate, kao i naknadu svake druge štete koju su eventualno pretrpjeli (vidi *Pavlinović and Tonić*, prethodno citirano).

Iako Zakon o denacionalizaciji sam po sebi ne predviđa posebnu tužbu protiv države koju bi mogle podići osobe u situaciji podnositelja zahtjeva, Sud se uvjerio da je građanska tužba na temelju odredaba Zakona o obveznim odnosima dostatna u smislu pružanja zadovoljštine u takvim

okolnostima (vidi, *mutatis mutandis*, *Costescu v. Romania* (dec.), br. 13636/02, 3. ožujka 2009.). Stoga, iako smatra žaljenja vrijednim to što domaća tijela nisu podnositeljima zahtjeva samoinicijativno vratila iznos kupoprodajne cijene što su ga ovi isplatili na temelju kupoprodajnog ugovora koji je naknadno proglašen ništavim, Sud ne može zanemariti činjenicu da podnositelji zahtjeva – koji su imali pravnog zastupnika tijekom cijelog domaćeg postupka – nisu uopće zatražili povrat novca, a kamoli podnijeli građansku tužbu na temelju Zakona o obveznim odnosima (vidi *Pavlinović and Tonić*, prethodno citirano).

U tim okolnostima, unatoč propustu vlasti da uzmu u obzir odgovornost državnih tijela za propuste počinjene u vezi sa stjecanjem vlasništva od strane podnositelja zahtjeva, Sud smatra da je podnositeljima zahtjeva na raspolaganju bila odgovarajuća naknada te da je postignuta pravična ravnoteža koju zahtjeva članak 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju (vidi, *Pavlinović and Tonić*, prethodno citirano; te *mutatis mutandis*, *Dzhagarova and Others v. Bulgaria* (dec.), br. 5191/05, 3. ožujka 2009.).

Istina je da bi podnositelji zahtjeva bili u boljem položaju da im kupoprodajni ugovor nije proglašen ništavim i da su zadržali vlasništvo nad stanom o kojemu je riječ. Međutim, kako je Sud već naveo, imajući na umu važnost legitimnih ciljeva koji se nastoje ostvariti propisima o povratu imovine i posebne poteškoće vezane uz uređenje povrata imovine oduzete u socijalističkom režimu, Sud ne može smatrati nerazmjernom svaku neravnotežu između odgovarajućeg javnog interesa i posljedica propisa o povratu imovine na dotičnog pojedinca. Da bi Sud mogao utvrditi povredu prava podnositelja zahtjeva iz članka 1. Protokola br. 1, mora se prijeći određeni "prag težine" (vidi *Velikovi and Others*, prethodno citirano, § 234). Uzimajući u obzir činjenicu da podnositelji zahtjeva mogu uživati status zaštićenih najmoprimalaca u stanu o kojemu je riječ i naknadu koju mogu ostvariti na temelju mjerodavnih odredaba Zakona o obveznim odnosima, Sud ne smatra da je u ovome predmetu dosegnut prag težine (vidi *Pavlinović and Tonić*, prethodno citirano; te, *mutatis mutandis*, *Velikovi and Others*, prethodno citirano, § 235). Prema tome, miješanje koje je predmet prigovora podnositeljima zahtjeva nije nametnulo prekomjerni pojedinačni teret.

Nakon što je ispitao sve materijale koji su mu dostavljeni, a uzimajući u obzir svoju sudsku praksu o tom pitanju (vidi *Pavlinović and Tonić*, prethodno citirano; *Mohylová v. the Czech Republic* (dec.), br. 75115/01, 6. rujna 2005.; predmet *Nikolovi*, ispitan u *Velikovi and Others*, prethodno citirano, §§ 229-235; *Bornazovi v. Bulgaria* (dec.), br. 59993/00, 18. rujna 2007.; *Ivanovi v. Bulgaria* (dec.), br. 14226/04, 16. rujna 2008.; *Yakimovi v. Bulgaria* (dec.), br. 26560/05, 3. veljače 2009.; te *Dzhagarova and Others*, prethodno citirano), Sud smatra da su mu prethodno iznesena razmatranja dovoljna da zaključi da miješanje u imovinska prava podnositelja zahtjeva u

ovome predmetu nije bilo nerazmjerno niti je na bilo koji drugi način bilo protivno članku 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju.

Iz toga slijedi da je, prema članku 35. stavku 3., ovaj prigovor nedopušten kao očigledno neosnovan, pa se mora odbiti na temelju članka 35. stavka 4. Konvencije.

S obzirom na taj zaključak, Sud smatra da nije potrebno posebno ispitati Vladin prigovor o neiscrpljivanju domaćih pravnih sredstava (vidi *Pavlinović and Tonić*, prethodno citirano).

B. Navodna povreda članka 6. stavka 1. Konvencije

Podnositelji zahtjeva prigovorili su i da je prethodno opisani postupak bio nepošten, ustvrdivši da su domaći sudovi pogriješili u primjeni mjerodavnih odredaba materijalnog prava. Pozvali su se na članak 6. stavak 1. Konvencije, čiji mjerodavni dio glasi kako slijedi:

"Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi...svatko ima pravo da ... sud pravično ... ispita njegov slučaj."

Sud konstatira da su podnositelji zahtjeva prigovorili zbog ishoda postupka, koji, osim ako nije bio proizvoljan, Sud ne može ispitivati na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije. Podnositelji zahtjeva nisu prigovorili da domaći sudovi nisu bili nepristrani ili da je postupak bio nepošten zbog nekog drugog razloga, niti postoje dokazi koji bi ukazivali na to. Uzimajući u obzir sav materijal koji ima, Sud smatra da su podnositelji zahtjeva u ovome predmetu mogli iznijeti svoje tvrdnje pred sudovima koji su pružili jamstva utvrđena člankom 6. stavkom 1. Konvencije te koji su te tvrdnje ispitili u odlukama koje su bile propisno obrazložene i nisu bile proizvoljne.

Iz toga slijedi da je, prema članku 35. stavku 3., i ovaj prigovor nedopušten kao očigledno neosnovan, pa se mora odbiti na temelju članka 35. stavka 4. Konvencije.

Iz tih razloga, Sud jednoglasno

utvrđuje da je zahtjev nedopušten.

Søren Nielsen
Tajnik

Christos Rozakis
Predsjednik